

13 Stel de juiste vraag!

Doelstelling

De leerlingen leren in deze les tot creatieve en originele oplossingen te komen die van wijsheid getuigen.

Verantwoording

Wijsheid is een belangrijk thema in het oude testament. Het boek Wijsheid is een belangrijk exemplaar in de wijsheidsliteratuur van Israël. Het wordt toegeschreven aan koning Salomo. Wijsheid laat zien dat het vasthouden aan oude opvattingen, antwoorden en vragen dodelijk kan zijn, zowel voor de cultuur als voor het individu. De wereld is in constante verandering. Vragen en antwoorden uit voorgaande perioden kunnen niet zomaar opnieuw gebruikt worden. De betekenis van oude vragen en antwoorden moet opnieuw doordacht en levend gemaakt worden, maar men zal ook nieuwe oplossingen voor problemen moeten proberen te formuleren.

Dit proces vraagt moed, lef en deskundigheid. Men moet de confrontatie tussen de oude antwoorden en de nieuwe tijd durven aangaan. De oude waarden moeten steeds opnieuw operatief gemaakt worden voor andere tijden en het kan zijn dat hierbij oude opvattingen moeten vallen om plaats te maken voor nieuwe.

Wijsheid heeft te maken met kritische openheid en moed tot vernieuwing. Wijsheid toont aan dat de oude opvattingen niet aan een bepaalde cultuur of taal gebonden zijn.

Wijsheid geeft de mens een nieuw perspectief.

In dit hoofdstuk krijgen we de kans naar oplossingen te zoeken die van wijsheid getuigen.

Werkwijze

1. Informatief en inleidend gesprek naar aanleiding van het laatste hoofdstuk, wat is wijsheid? *
2. (Voor)-lezen van het verhaal "De Krijtkring". *
3. Een kort gesprek over vragen stellen naar aanleiding van het verhaal "De krijtkring". *
4. U leest met de leerlingen hoofdstuk 13 van het Davidverhaal. *
5. Leerlingen vullen werkbladen 13 "De juiste vraag stellen!" zo eerlijk mogelijk in om er achter te komen hoe wijs zij zijn. *

Uitwerking van de werkwijze

1. U vertelt het volgende aan de leerlingen:

Wijsheid heeft vooral te maken met vragen stellen! Daarnaast heeft wijsheid ook te maken met een grote behoefte of drang om te blijven leren.

Met leren wordt hier niet bedoeld dat men feiten en ditjes en datjes in zijn hoofd stampet. Met leren wordt bedoeld nieuwsgierig blijven naar de verhalen van andere mensen, volkeren, culturen. Men leert door vragen te blijven stellen. Vragen over alles; alles wat met het leven, met de mens te maken heeft. Heel het leven is actueel, verhalen blijven actueel, boeken blijven actueel.

Voor het joodse volk zijn boeken van levensbelang. Uit hun boeken wisten de joden hoe ze met bepaalde situaties moesten omgaan en welke vragen ze konden stellen. Een van

de verhalen die in hun boeken stond, was het verhaal van David. De joden vonden dat je van de geschiedenis veel kon leren. En de leraren (de rabbijnen) hielpen de mensen met vragen stellen. De leraren waren vaak ook het "geweten" van het volk.

De Romeinen wilden het joodse volk vernietigen, niet door hen allemaal te vermoorden zoals Hitler het voor ogen had, maar door de "kracht" uit het volk weg te halen. De kracht van het joodse volk waren hun boeken en hun drang om te leren en steeds vragen te blijven stellen. Dus vernietigden de Romeinen het joodse onderwijs en doodden de leraren.

Het volgende verhaal van Rabbi Akiba vertelt hierover. Rabbi Akiba leefde van ongeveer 50 tot 135 na Christus. Rabbi Akiba is door de Romeinen gemarteld en vermoord.

Rabbi Akiba

Rabbi Akiba wist dat de Romeinen en de gevestigde joodse macht die naar de Romeinen was overgelopen, hem vijandig gezind waren en hem dood wilde hebben, omdat hij leraar was. Vaak werd aan Rabbi Akiba de vraag gesteld of hij niet bang was en of hij niet beter kon stoppen met zijn werk en als kluizenaar in de woestijn gaan leven.

Hierop antwoordde Rabbi Akiba door het volgende verhaal te vertellen:

'Een vos wandelde langs de rivier en zag vissen in scholen van de ene plaats naar de andere zwemmen.

Hij zei tot hen: 'Waarom zwemmen jullie steeds heen en weer?'

De vissen antwoordden: 'Voor de netten die de mensen naar ons toe werpen.'

De vos deed een voorstel en zei: 'Waarom komen jullie niet op 't droge, zodat jullie en ik samen kunnen leven, zoals onze voorouders gewend waren?'

De vissen reageerden boos en zeiden: 'Word jij nu de slimste van de dieren genoemd? Jij bent niet slim, maar sluw! Want dat we bang zijn om in ons element (water) te leven, is voor ons nog geen reden om in een ander element (land/lucht) te gaan leven. Daar zullen we zeker sterven!'

Zo is het ook met ons, we moeten ons element nooit loslaten en verloochenen om een ander op te zoeken. Want ons element zijn onze boeken, onze vragen en ons onderwijs; dat maakt ons tot wat we zijn. Wanneer we dat loslaten op verzoek van de Romeinen, en dus in hun element gaan leven, dan zijn we niet meer het joodse volk. Dan riskeer ik liever dat de overheid mij een keer oppakt.

De Romeinen weten dat onze identiteit zal verdwijnen wanneer wij onze herinneringen, boeken, vragen opgeven. We zijn dan als de visjes op het droge. Geen water meer, en dat betekent de dood.

U kunt aan de leerlingen vragen waaraan de verschillende bevolkingsgroepen hun kracht, identiteit ontlene. De antwoorden kunnen zijn:

- Moslims: Koran, hun verhalen en herinneringen.
- Christenen: Bijbel, hun verhalen en herinneringen.
- Mensen: Manifest waarin de rechten van de mens staan geschreven, hun herinneringen.
- Communisten: Het Communistisch Manifest, verzamelde werken van Marx en Lenin en andere geschriften, hun herinneringen.
- Scouting-club: hun handboek.

Het belangrijkste is dat alle groepen hun tradities actueel houden door hun leden volwaardig te blijven benaderen en door steeds vragen te blijven stellen en kritisch te blijven ten aanzien van hun eigen identiteit. Wanneer ze dat loslaten, dan worden het gestolde en dode identiteiten, die hun werfkracht zullen verliezen bij hun leden. Zie bijvoorbeeld de grote leegloop bij vele kerken, ideologische stromingen etc.

2. Onderstaande vertelling laat zien hoe creatief men kan zijn in de wijze van vraagstelling. U leest het onderstaande verhaal aan de leerlingen voor. In het dertiende hoofdstuk van het Davidverhaal komt een verhaal voor dat vele

overeenkomsten vertoont met onderstaande tekst.

"De kring", een vertelling van een Chinese parabel door Berthold Brecht.

Er is oorlog om een vruchtbaar dal. De eigenaar van het dal wordt vermoord. Zijn weduwe neemt de vlucht met haar kleren en sieraden, maar zij laat haar kleine kind achter.

Het keukenmeisje neemt het kind mee als zij vlucht. Het kind is voor haar een zware last, maar ondanks de vele moeilijkheden weet ze het in leven te houden.

Als de oorlog voorbij is, komt de moeder bij het keukenmeisje om het kind op te eisen. Maar het keukenmeisje wil het kind niet afstaan en zoekt naar een rechter.

De rechter tekent met krijt een cirkel op de grond en plaats het kind in het midden daarvan. De beide vrouwen moeten nu het kind naar zich toetrekken. Wie het hardst trekt, heeft het kind.

De vrouw die het kind ter wereld heeft gebracht, trekt het uit de kring, dus zij is de moeder. Tot zover de Chinese parabel.

Bertold Brecht geeft aan het verhaal een andere wending; hij laat de rechter de volgende vraag stellen: 'Waarom trek je niet, keukenmeisje?'

Zij antwoordt: 'Moet ik het kind uit elkaar trekken, dat kan ik niet!'

Daarom krijgt zij het kind toegewezen, want zij is volgens de rechter de echte moeder.

3. Een kort nagesprek waarbij u de leerlingen vraagt wat hen opviel aan het verhaal, dat u zojuist heeft voorgelezen.
4. U leest met de leerlingen het 13e hoofdstuk van het Davidverhaal.
5. Tot besluit van dit hoofdstuk en het gehele project kunt u de leerlingen de enquête voorleggen die op werkblad 13 staat afgedrukt.
Hieronder kunt u lezen wat de achtergrond is bij de aard van elke vraagstelling (eventueel kunt u dit gebruiken bij het bespreken van de antwoorden die de leerlingen hebben ingevuld bij de enquête).

Toelichting bij de vragen op de enquête-formulier

Situatie 1 en 2

Hier worden **generaliserende opmerkingen** gemaakt, wat helaas vaak voorkomt. Aan een persoon die dit soort opmerkingen maakt, moet in eerste instantie worden gevraagd op welke gronden hij tot zijn oordeel is gekomen. Vaak blijkt dat oordeel gebaseerd te zijn op een enkele persoonlijke ervaring van een situatie die niet binnen de eigen denkwereld past.

Hun moet geadviseerd worden om hun beweringen na te checken alvorens ze als algemene waarheden naar buiten te brengen.

Situatie 3

Hier is een voorbeeld van **simplistisch denken**. Men heeft een dergelijke denkwijze vaak nodig om haar/zijn eigen positie te kunnen bepalen. Denk maar aan de gesprekken in de verkiezingstijd, wanneer men uiteindelijk een keuze moet gaan maken voor één politieke partij. Bij de motivatie van de keuze komt het simplisme sterk naar voren. Toch blijft het van belang dat men zich steeds blijft beraden over iedere opvatting of keuze, want elk nieuw feit dat zich aandient, elke nieuwe ervaring vraagt om een herziening van de mening.

Situatie 4 en 5

In deze voorbeelden wordt er zeer gevoelig gereageerd door de ouders en de vader. Zij maken gebruik van **speculatieve argumenten**. Misschien zijn de argumenten op zich wel juist, maar ze hebben geen eeuwigheidswaarde, al zouden deze mensen dat graag willen. Wijs hen op het feit dat ze vanuit één bepaalde overtuiging praten in plaats van vanuit feiten en kennis. Ze zeggen vaak dat hun waarden en normen onveranderlijk zijn: 'Zo denk ik nu eenmaal!'. Probeer hen te confronteren met het feit dat ze in andere situaties ook vaak moeten veranderen van houding en opvatting.

Situatie 6

Hier wordt gebruik gemaakt van een woord dat **verschillende betekenissen** kan hebben, in dit geval het woord natuur of natuurlijk. Je kunt aan degene die dit woord gebruikt vragen of zij/hij de betekenis van het gebruikte woord wil definiëren c.q. uitleggen. Eventueel kun je hier andere definities tegenover zetten.

Situatie 7

Redeneringen die onlogisch zijn, komen vaker voor dan we vermoeden. Men hoort ze in interviews en lange gesprekken bij de borrel. Binnen de christelijke theologie vindt men ook dit soort **cirkelredeneringen**, bijvoorbeeld over de onsterfelijkheid van de mens: De mens is onsterfelijk want hij heeft een ziel; daarna volgt dan het volgende bewijs: een mens heeft een ziel omdat hij onsterfelijk is. Dit soort redeneringen leidt tot onjuiste conclusies. Vaak zijn zulke redeneringen echter snel te doorzien en te doorbreken. Ze lijken gecompliceerd, maar als je ze ontleedt en alle onderdelen van de redenering opnieuw op een rijtje zet, zal de onhoudbaarheid van de stelling snel duidelijk worden.

Situatie 8

Meten met twee maten komt geregeld voor. Nog een paar voorbeelden: Wanneer de man de veertig is gepasseerd, dan komt hij 'in de bloei van zijn leven en heeft dan nog een hele toekomst voor zich'. Een vrouw van die leeftijd daarentegen is 'een oud mens'; Wanneer een man boos wordt, dan treedt hij mannelijk op, de vrouw is daarentegen hysterisch, of juist omgekeerd: de man is een macho en de vrouw is assertief; Gaat een man vaak met veel vrouwen naar bed, dan is hij een gezonde jongen, een vrouw is daarentegen in hetzelfde geval een "slet" en oppervlakkig. Wanneer er met twee maten wordt gemeten, kan er doorgevraagd worden naar wat nu in feite de eigenlijke waarden en normen zijn: 'met welke maat wil men meten?', en dat als uitgangspunt nemen.

Situatie 9

Hier hebben we te maken met een **rationalisatie**. Om het begrip rationaliseren duidelijker te maken een voorbeeld: Iemand klaagt dat de artikelen bij een supermarkt heel erg duur zijn. Dat komt volgens deze persoon doordat het gestolen materiaal al in de prijzen is doorberekend. Met andere woorden: de goeden moeten onder de kwaden lijden doordat ze een hoge prijs moeten betalen, dus mogen de "goeden" ook wel eens wat van de grote hoop stelen om wat van hun te veel betaalde geld terug te krijgen (wordt ook vaak als argument gebruikt bij niet alles opgeven aan de belastingdienst).

Bij situatie 9 spelen vooroordelen en generalisaties een rol: de vrouw beweert dat alle mannen een negatief beeld over vrouwen hebben, zoals bij het eerder genoemde voorbeeld het vooroordeel bestaat dat er toch **overall** wordt gestolen.

Rationaliseren is: 'een fictieve, rationele verklaring construeren voor emotioneel gemotiveerd gedrag, als verhulling van die emotionele motieven' (Van Dale). Dus: Als **iedereen** het doet, mag ik het ook.

De beste methode om deze vooroordelen te ontmaskeren, is niet om deze stellingen meteen onder kritiek te stellen, maar om door te vragen of er geen andere verlangens, motivaties, behoeften een rol spelen bij het eigen gedrag dat men met deze stellingen probeert te legitimeren.

13a De juiste vraag stellen!

Je hebt altijd al willen weten hoe wijs je bent! Evenaart je wijsheid die van Salomo?

Vul de onderstaande vragen eerlijk in en aan die onzekerheid komt een eind!

Kruis bij iedere situatie de aanpak aan, die het beste past bij jouw manier van handelen. Niet meer dan één mogelijkheid per situatie aankruisen.

Nadat je de formulieren bij hebt ingeleverd, dan wordt op bij bekend gemaakt wie de wijze vrouwen en of mannen zijn.

Situatie 1

Iemand in je groep vertelt dat alle buitenlanders naar het rijke westen zijn gekomen, omdat ze weten dat ze hier op een gemakkelijke manier veel geld en andere dingen kunnen krijgen.

- () A. Je gaat er op in, want je weet dat er buitenlanders zijn die dat doen. Dus het is waar!
- () B. Je wordt boos en legt uit dat de bedrijven en de werkgevers juist deze mensen hier naar toe hebben gehaald, omdat ze geen mensen konden krijgen voor het vuile werk.
- () C. Je vraagt of degene die dit beweert het kan bewijzen door de namen te noemen van al die buitenlanders die hij/zij schijnt te kennen.

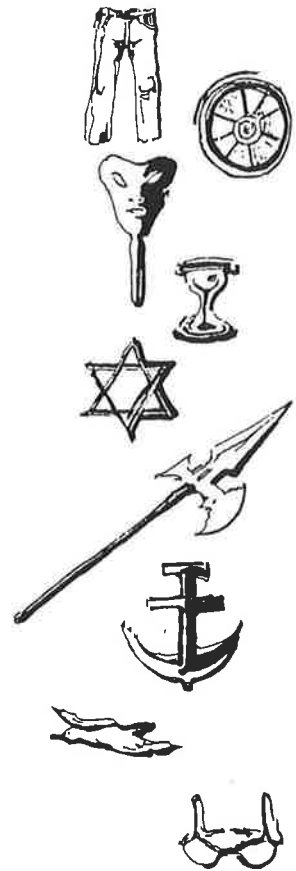

13a

Situatie 2

De leerkracht op je school zegt dat de mensen die niet gelovig zijn eigenlijk nooit helemaal gelukkig kunnen worden.

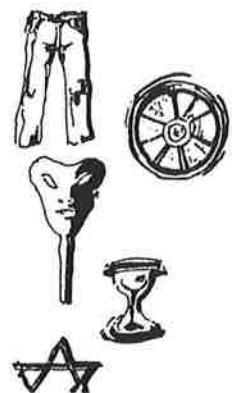
- () A. Je voelt je heel erg onprettig bij deze opmerking, en je laat de leerkracht weten dat je heel veel mensen kent die niet gelovig zijn en toch erg gelukkig.
- () B. Je bent het met hem eens, want er is eigenlijk altijd een hogere macht en daar moet iedereen rekening mee houden. En wanneer men hiermee rekening houdt, dan wordt men altijd beloond.
- () C. Je vraagt aan je leerkracht hoe die bij deze bewering komt. Je kent namelijk voldoende leerkrachten, leerlingen en andere mensen die niet gelovig zijn en toch heel gelukkig.

Situatie 3

De dominee van de kerk uit jouw buurt vertelt aan jullie dat Koning David een van de grootste persoonlijkheden is geweest die de geschiedenis heeft gekend. Het is ook niet voor niets dat David het voorbeeld voor Jezus is geweest.

- () A. Je laat het boekje over David, dat jullie pas gelezen hebben, aan die dominee zien en maakt hem duidelijk dat het helemaal geen groot figuur is geweest.
- () B. Je bent het met de dominee eens, want het is altijd al gezegd dat David een belangrijk man is geweest en het staat ook nog in de bijbel.
- () C. Je stelt aan de dominee de vraag of hij alles in de bijbel wel goed gelezen heeft en zo ja, hoe hij dan staat tegenover al die wreedheden die David begaan heeft.
En hoe denkt die dominee over mensen als Ghandi, Martin Luther King, Nelson Mandela, Moeder Theresa.

13a

Situatie 4

Je vertelt aan je ouders dat er op school gewerkt wordt aan een project over het milieu. Er komen thema's aan de orde over beter en toegankelijker openbaar vervoer, over hergebruik en recycling van goederen, over bewust gebruik van schoonmaakmiddelen.

Je ouders vinden het maar niets en reageren met: 'Zijn ze jullie op die school weer aan het opstoken. De school is er om te leren en niet om te kletsen.

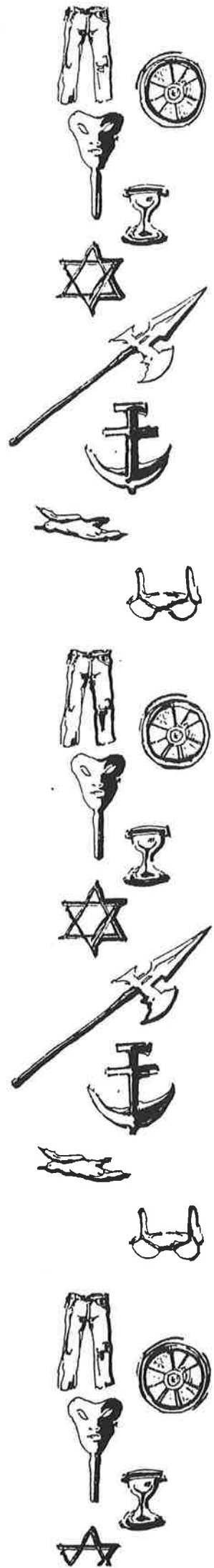
Trouwens zo slecht is het nog niet eens met het milieu, het is zelfs beter dan vroeger, kijk maar hoe schoon alles is.'

- () A. Je vraagt aan je ouders waarom ze zo reageren, wat bedoelen ze met geklets op school en wat bedoelen ze nu met schoon milieu? Kunnen ze wat feiten geven?
- () B. Je vind het vreemd dat je ouders zo reageren. Je voelt je onbegrepen en je vertelt het verhaal over kappen van de bomen in de tropische regenwouden, over het uitsterven van heel veel dieren en over de noodzaak van een organisatie als Greenpeace!
- () C. Je vindt dat je ouders gelijk hebben, want zo hard wordt er op school nu ook niet gewerkt en de cijfers voor je rapport hadden best wat hoger gekund.

Situatie 5

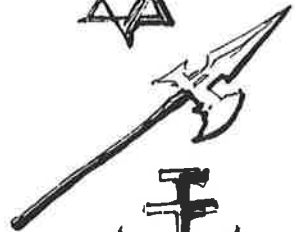
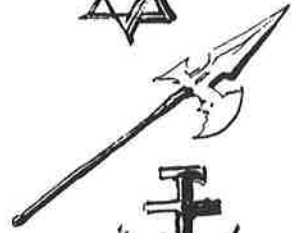
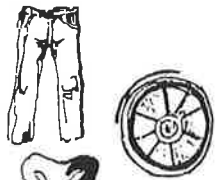
Op je verjaardag vertelt je tante aan je moeder dat ze het heel erg fijn vindt om weer een opleiding te gaan volgen. Om te zorgen dat zij naar school kan blijft haar man één dag per week meer thuis om voor het huishouden te zorgen.

Je moeder voelt zich erg aangesproken en het lijkt haar ook wel wat om weer iets te gaan leren. Maar je vader wordt boos en zegt op hoge toon: 'Dat is zeker weer een nieuwe vinding van vrouwen die niets beter te doen hebben. De vrouwen horen thuis. Dat is altijd zo geweest en het is altijd goed gegaan!'

13a

- () A. Jij vraagt aan je vader of hij weet wat je tante bedoelt met haar verhaal. Blijkbaar denkt haar man er anders over dan hij.
- () B. Je reageert je lachend op je vader af en zegt dat hij altijd op alles wat anders is afwijzend reageert.
- () C. Je bent het met je vader eens, want als je van school komt is het toch wel fijn als je moeder thuis is. En het is trouwens helemaal niet leuk als je vader ook overdag thuis zou zijn. Je vader kan bovendien niet eens koken.

Situatie 6

Je vriend zegt dat hij het heel natuurlijk vindt dat jongens gewoon met hun meisje vrijen als ze willen, ook al heeft het meisje er geen zin in. 'Want,' zo beweert hij, 'mannen zijn de baas, dat zie je overal. Dat kan je bij de beesten in de natuur goed zien. De vrouwtjes zorgen voor de kleintjes en de mannetjes doen andere dingen. Mannen zijn sterker dan de vrouwtjes, daarom hebben zij de leiding en daarom is het ook logisch dat de vrouwtjes gehoorzamen.'

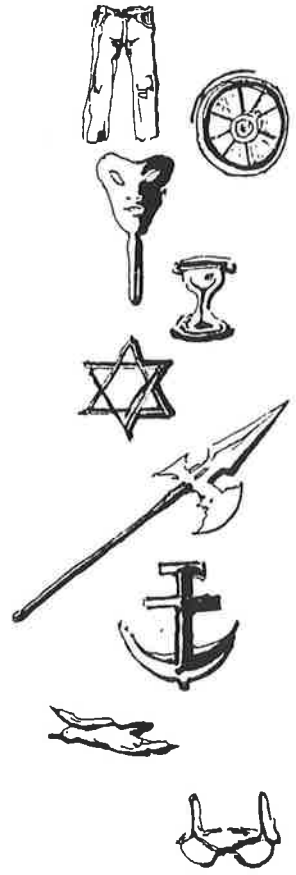
- () A. Je tikt op je voorhoofd en vraagt of de vrouwen in een moderne maatschappij nog iets te vertellen hebben.
- () B. Het verhaal van je vriendje klopt wel, want als mensen iets kunnen leren van de dingen uit de natuur, dan zouden ze dat ook kunnen overnemen. Een natuurlijke levenswijze is normaal en gezond!
- () C. Je vraagt aan hem of alle andere natuurwetten voor hem dan ook gelden, zoals de wet van de sterkste: wie ziek of oud is of niet meer mee kan komen mag gewoon aan zijn lot worden overgelaten.

13a

Situatie 7

Vrouwen zijn mensen die zich mooi, aantrekkelijk, vlot en uitdagend behoren te kleden en ze moeten gemakkelijk in de omgang zijn. Maar ze moeten er wel voor oppassen dat de mannen hen niet lastig vallen en nafluiten. Als dat wel gebeurt dan heb je het als vrouw verkeerd aangepakt zegt de leraar van de sportschool.

- () A. Je vraagt aan de leraar of hij niet vindt dat met zijn bewering de vrouwen vogelvrij worden verklaard.
- () B. Je zegt tegen hem dat hij in een cirkel redeneert, want aan de ene kant moeten de vrouwen aan de wensen van type man als hijzelf voldoen en aan de andere kant is het hun eigen schuld als ze worden lastiggevalen.
- () C. Je zegt dat hij gelijk heeft, want de vrouwen zijn er om de mannen te behagen.

Situatie 8

Je vangt een gesprek tussen een aantal vrienden op. Een meisje vertelt dat haar vriend altijd meegaat wanneer zij uitgaat. De anderen complimenteren haar met haar belangstellende en trouwe vriend.

Hierop vertelt een jongen dat zijn vriendin altijd bij hem wil zijn en dat hij dat niet leuk vindt. Hij wil ook wel eens zonder haar op stap. Hij krijgt gelijk bijval en de anderen zeggen dat die meid hem eens moet vertrouwen, dat ze niet zo moet plakken en klitten.

- () A. Je weet zelf ook een aantal ervaringen en gebeurtenissen te vertellen en het gesprek gaat verder.
- () B. Je begint te zuchten en je maakt de opmerking dat ze niet consequent zijn in hun oordeel en je stelt de vraag waarom de jongens geen plakkers zijn en de meisjes wel. Het is weer een typische mannenreactie!
- () C. Je onderbreekt het gesprek en je vraagt waarom ze de jongen in het eerste verhaal geen plakker en klitter vonden.

13a

Situatie 9

In een interview op de televisie wordt in een praatprogramma over seksueel geweld door een vrouw beweerd dat veel mannen een negatief en een minderwaardig opvatting over vrouwen hebben. Mensen die zo denken zijn in wezen slecht, zegt ze. Daarom zijn alle mannen slecht en niet te vertrouwen en daarom moeten de vrouwen geen vriendschap met hen aangaan. Er reageren drie mensen op de bewering van die vrouw:

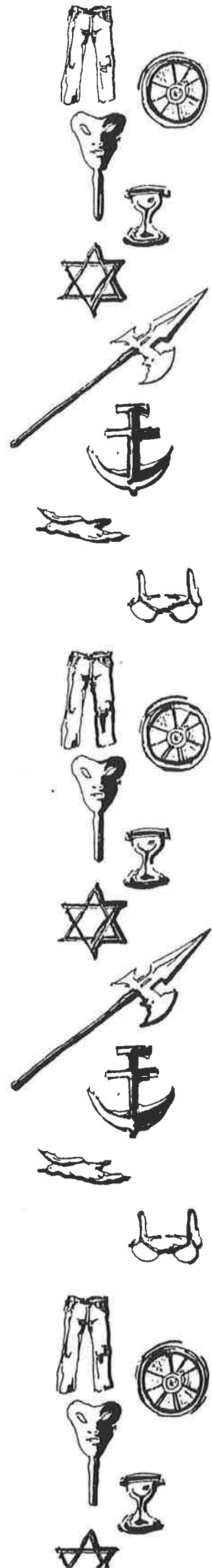
- () A. Een wordt boos en vertelt dat haar man zo slecht nog niet is.
- () B. Een vrouw weet te vertellen dat zij mannen kent die zeer minderwaardig doen over vrouwen en stelt daarbij de vraag of zij er misschien beter aan doet om haar vriendschap met die mannen op een lager pitje te zetten.
- () C. Iemand probeert duidelijk te krijgen of de bewering van die vrouw werkelijk geldt voor alle mannen. Wat bedoelt ze trouwens precies met slecht.

Situatie 10

Je hebt een gesprek met een groepje meisjes. Ze beweren dat zij al helemaal geëmancipeerd zijn en dat ze vinden dat meisjes en jongens dezelfde kwaliteiten hebben. Je vraagt hen of er toch niet een beroep is dat jongens niet en meisjes wel kunnen.

Ze weten er onmiddellijk een te noemen, namelijk dat van secretaresse: 'Want mannen kunnen niet typen en zijn geen goede gastheer'.

- () A. Je bent dezelfde mening toegedaan. De eerste man die aan alle eisen voor een secretaresse voldoet, moet je nog tegenkomen. De bewering is blijkbaar historisch juist.
- () B. Je zegt dat het onzin is en dat mannen en vrouwen hetzelfde kunnen. Je vraagt hoe het zou komen dat er voor dit soort functies eerder vrouwen worden aangenomen.
- () C. Je wordt moedeloos van dit soort gesprekken, en dat laat je merken ook. Je spreekt tegen dat mannen dat werk niet zouden kunnen doen.

13b Puntentelling

De sleutel tot het antwoord hoe wijs je bent

Situatie 1

- A. 00 punten
- B. 05 punten
- C. 15 punten

Situatie 2

- A. 05 punten
- B. 00 punten
- C. 15 punten

Situatie 3

- A. 05 punten
- B. 00 punten
- C. 15 punten

Situatie 4

- A. 15 punten
- B. 05 punten
- C. 00 punten

Situatie 5

- A. 15 punten
- B. 05 punten
- C. 00 punten

Situatie 6

- A. 05 punten
- B. 00 punten
- C. 15 punten

Situatie 7

- A. 05 punten
- B. 15 punten
- C. 00 punten

Situatie 8

- A. 00 punten
- B. 05 punten
- c. 15 punten

Situatie 9

- A. 00 punten
- B. 05 punten
- C. 15 punten

Situatie 10

- A. 00 punten
- B. 15 punten
- C. 05 punten

Dan is nu het grote moment aangebroken!

Heb je tussen de 100 en 150 punten, dan mag je jezelf tot de wijste van de samenleving rekenen. Je bent een persoon die alle feiten en problemen boven tafel wilt hebben. Ook ben je iemand die zich niet met een kluitje in het riet laat sturen.

Zit je tussen de 70 en de 100 punten: ach je valt mee, maar je advies zullen we niet altijd opvolgen; we vinden het raadzaam om nog iemand anders te peilen.

Zit je onder de 70 punten: tja dan ben je iemand die zich makkelijk laat ompraten of je bent juist een opvliegend type dat altijd van zijn/haar gelijk wil overtuigen. Met een harde stellingname bereik je echter vaak het tegenovergestelde.